

30.6.2017

Ympäristöministeriö
kirjaamo@ym.fi

Viite: Lausuntopyyntönnö 2.6.2017, Dnro YM032:00/2017

Lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi kiinteistöjen vesi- ja viemärilaitteistosta

Vesilaitosyhdistys (VVY) on vesihuoltolaitosten toimialajärjestö. Jäseninämme on 293 vesihuoltolaitosta kattaen noin 90 % maamme vesihuollosta. Järjestetty vesihuolto kattaa tällä hetkellä talousveden osalta yli 90 % ja jätevesien johtamisen ja käsittelyn osalta yli 80 % Suomen väestöstä.

Ympäristöministeriön tulevalla asetuksella korvataan Suomen Rakentamismääräyskokoelman osa D1 Kiinteistöjen vesi- ja viemärilaitteistot – Määräykset ja ohjeet vuodelta 2007 ja vuonna 2010 annettu Ympäristöministeriön asetus kiinteistöjen vesi- ja viemärilaitteistoista annetun ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta. Lausunnolla olevassa asetuksessa esitetyt vaatimukset vastaavat pitkälti nykyisen Rakentamismääräyskokoelman osan D1 määräyksiä ja Rakentamismääräyskokoelman tarkentavat ohjeet on esitetty asetuksen perustelumuiotissa. Rakentamismääräyskokoelman rakenne, jossa velvoittavat määräykset ja tarkentavat ohjeet löytyvät samasta dokumentista on käytännössä toimiva ja tukee suunnittelijoita työssään. **Vesilaitosyhdistys pitää tärkeänä, että nyt asetuksen perustelumuiotissa esitetty tarkentava ohjeistus tulee suunnittelijoiden ja muiden tätä tietoa tarvitsevien tietoisuuteen ja saataville. Vesilaitosyhdistystä tulee kuulla näitä ohjeita laadittaessa ja vesihuoltolaitosten edustajien tulee olla mukana ohjeita laativassa työryhmässä.**

Asetusluonnoksen § 1 mukaan asetuksen soveltamisala koskee ”uuden kiinteistön vesi- ja viemärilaitteistojen suunnittelua ja rakentamista. Asetus koskee myös rakennuksen laajenusta ja kerrosalaan laskettavan tilan lisäämistä, korjaus- ja muutostyötä sekä käyttötarkoituksen muutosta.”. Vesilaitosyhdistys esittää, että vähintään asetuksen perustelumuiotioon tulee lisätä myös kiinteistön vesi- ja viemärilaitteiston käyttöä ja kunnossapitoa koskevia kohtia. Tällaisia ovat esimerkiksi § 3 kiinteistön vesi- ja viemärilaitteistojen suunnittelu, kiinteistön tonttihoitojen kunnossapito kuten vesihuoltolaitoksen yleisten toimitusehtojen mallissa sekä myöhemmin lausunnossa ilmenevä § 33 jätevesien erottimien tyhjentäminen, kunnossapito ja kirjanpito velvollisuus. Lausunnon liitteenä on Vesilaitosyhdistyksen vuonna 2016 julkaisema Yleiset toimitusehdot (malli).

Padotuskorkeutta koskevat ehdot sopimuksessa ja yleisissä toimitusehdoissa voidaan katsoa tarpeelliseksi ehdoiksi, joiden tarkoituksena on turvata vesihuoltolaitoksen normaalia ja häiriötöntä toimintaa. Lisäksi niiden tarkoituksena on rajata sellaiset viemäritulvat, joista ei seuraa automaattisesti korvausvastuuta vesihuoltolaitokselle.

Vesihuoltolaitoksella on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa ympäristön muutoksiin ja viemäri- kalusteiden rakentamiseen. Rakennettu ympäristö on myös muuttunut ja muuttuu siten, että

viemäröidyillä alueilla on rakentaminen tiivistynyt ja niillä on laajoja päällystettyjä pintoja, jotka vaikuttavat virtaamia ja tulvahuippuja lisäävästi. Lisäksi kellaritilat ovat monipuolisessa käytössä, jolloin tulvavahingoista voi seurata isoja korvausvaatimuksia.

Vesilaitosyhdistys pitää erittäin tärkeää sanoa asetuksessa, että vesihuoltolaitos määrittelee kiinteistön padotuskorkeuden. Muuten on vaarana, että padotuskorkeuksista ei piitata tai niistä tulee riitoja.

Lisäksi on syytä määritellä asetuksen 2 §:ssä, mitä padotuskorkeudella tarkoitetaan.

2 § Määritelmät

Vesilaitosyhdistys esittää kohtia 32 ja 33 muutettavaksi seuraaviksi:

"32) vesijohdon tai viemärin sijainnilla rakennuksessa vesijohdon tai viemärin sijaintia asennettuna rakennuksen pohjalaattaan tai sen yläpuolelle"

"33) vesijohdon tai viemärin sijainnilla maassa vesijohdon tai viemärin sijaintia asennettuna maahan rakennuksen pohjalaatan alapuolelle tai perusmuurin ulkopuolelle"

Vesilaitosyhdistys esittää seuraavaa lisäystä määritelmiin: 47) Padotuskorkeus tarkoittaa hyväksyttyä tasoa, johon saakka vedenpinta saa viemärissä enintään nousta liittyneen kiinteistön kohdalla.

3 § Kiinteistön vesi- ja viemärlaitteistojen suunnittelu

Vesilaitosyhdistys esittää pykälään seuraavaa lisäystä: "Vesihuoltolaitokseen liitettävän kiinteistön vesi- ja viemärlaitteisto tulee suunnitella, sijoittaa ja rakentaa niin, että se on yhteensopiva vesihuoltolaitoksen laitteiston kanssa."

Perustelumuistioon Vesilaitosyhdistys esittää lisättäväksi: "Lisäksi tätä asetusta sovellettaessa tulee ottaa huomioon muu lainsäädäntö, kuten vesihuoltolaki (119/2019). Erityisesti sen 13 §:ssä säädetään vesihuoltolaitteistojen suunnittelusta, rakentamisesta, kunnossapidosta ja käytöstä." Perustelumuistiossa tulee lisäksi viitata kunkin vesihuoltolaitoksen yleisiin toimitusehtoihin.

4 § Veden laatu

Pykälässä todetaan seuraavaa:

"Kiinteistön vesilaitteistoon johdettavaksi aiotun veden laadun on oltava suunnittelijan tiedossa laitteiston teknistä suunnittelua ja korroosion välttämistä varten. Kiinteistön vesilaitteistoon voi johtaa vain talousvedelle asetetut laatuvaatimukset täyttävää vettä. Kiinteistön vesilaitteistosta otettava vesi ei saa vaarantaa terveyttä eikä vedessä saa olla maku- tai hajuhaittoja."

Perustelumuistiossa todetaan seuraavaa:

”Tässä pykälässä käsiteltäisiin veden laadun huomioon ottamista suunnittelussa. Veden laatu Suomessa voi vaihdella selvästi eri paikkakunnilla. Jotta mahdollisimman hyvin voitaisiin välttää putkien korroosiolta ja sen aiheuttamilta vahingoilta, tulisi suunnittelijan selvittää veden laatu ennen suunnittelun aloittamista. Sama koskee myös omasta kaivosta otettavaa vettä. Kiinteistön vesilaitteistoon saisi johtaa vain talousvedelle (talousvesiasetus) asetetut laatuvaatimukset täyttävää vettä. Tämän vaatimuksen katsottaisiin täyttyvän, mikäli vesi johdetaan suoraan vesihuoltolaitokselta. Oman kaivon vedestä on syytä ottaa aika ajoin näyte vaatimusten tarkistamiseksi.”

Vesilaitosyhdistys haluaa muistuttaa, että vesihuoltolaitoksen veden laatu voi muuttua ajan myötä esimerkiksi raakavesilähteen muuttuessa. **Vesilaitosyhdistys esittää, että vähintään perustelumuiistioon lisätään ajatus että suunnittelijan tulee ottaa huomioon veden laadun mahdollinen muutos.**

5 § Suojaaminen terveydellisiltä vaaroilta ja muilta haitoilta

Pykälän ensimmäisessä momentissa todetaan seuraavaa:

” Vesihuoltolaitoksen verkostoon liitettyllä vesilaitteistolla ei saa olla suoraa yhteyttä muusta vesilähteestä vetensä saavaan vesilaitteistoon.”

Vesilaitosyhdistyksen mielestä vesilaitteiston suora yhteys myös viemärilaitteistoon pitää kieltää asetuksessa. Samoin, jo tässä kohdassa on johdonmukaisinta mainita myös erityinen vesilaitteisto. Lisäksi on tärkeää vaatia ilmapäliä vesilaitteiston ja viemärilaitteiston tai erityisen vesilaitteiston välille. **Ehdotamme seuraavaa pykälän muotoilua:**

”Vesihuoltolaitoksen verkostoon liitettyllä vesilaitteistolla ei saa olla suoraa yhteyttä muusta vesilähteestä vetensä saavaan vesilaitteistoon, viemärilaitteistoon tai erityiseen vesilaitteistoon. Viemärilaitteisto ja erityinen vesilaitteisto pitää erottaa vesilaitteistosta riittävällä ilmapäliillä.”

Perustelumuiistiossa todetaan ilmapäliäratkaisusta vain seuraavaa:

” Toteutusratkaisun tulisi olla ilmapäliäratkaisu, jossa vedet kootaan säiliöön, joka on varustettu ylivuotoaukolla.”

Vesilaitosyhdistyksen mielestä ilmapäliäratkaisun tekniset vaatimukset pitää kuvata tarkemmin Rakentamismääräyskokoelman D1:n ohjeen 2.3.2.1 tapaan.

15 § Jäätymisen estäminen

Pykälään on syytä lisätä ”Mikäli vesijohtoa ei asenneta syvemmälle kuin routasyvyys, on suunnittelijan esitettävä laskelmin riittävä toteutettava eristystapa.”

16 § Kannakoinnit ja kiinnitykset

Pykälässä on lause ” Vesijohtojen kannatusten ja kiinnityspisteiden on oltava sellaisia, ettei lämpölaajeneminen eivätkä veden virtauksesta syntyvät voimat aiheuta putkien irtoamista tai rikkoontumista.”

Vesilaitosyhdistys esittää lausetta muutettavaksi seuraavaksi: "Vesijohtojen kannatus-ten ja kiinnityspisteiden on oltava sellaisia, ettei lämpölaajeneminen eivätkä veden virtauksesta syntyvät voimat aiheuta putkien irtoamista, **rikkoontumista tai liikkumisesta aiheutuva ääntä.**"

17 § Vesilaitteiston sulkuventtiilit

Vesilaitosyhdistys esittää pykälän loppuun lisäystä: **"Talokohtaiset sulkuventtiilit on sijoitettava haaroitus- tai liitoskohtaan, niitä ei saa peittää, niiden sijainti on oltava merkitty vesihuoltolaitoksen edellyttämällä tavalla ja niille on oltava esteetön pääsy."**

27 § Jätevesien pumppaamo

D1:seen verrattuna varsinainen padotuskorkeuden määrittely on poistunut kokonaan asetuksesta. Vesilaitosyhdistys pitää tärkeänä kuitenkin mainita, että vesihuoltolaitos määrittelee padotuskorkeuden.

Varsinaisessa asetustekstissä padotuskorkeuden määrittelytaho ei ole sanottu, kun taas perusteluissa vesihuoltolaitoksen rooli on sanottu selkeästi. **Sama teksti tulee lisätä myös asetuksen puolelle.**

Perustelumuiotiossa todetaan seuraavaa:

"27 § Jätevesien pumppaamo

Pykälässä säädettäisiin jätevesien pumppaamalla tapahtuvasta paineviemäröinnistä. Jätevedet on pumpattava kiinteistöstä, jos riittävää viemärikaltevuutta luonnolliselle virtaamalle ei saavuteta esimerkiksi maanpinnan muodon takia tai jos viemäripiste ei voi sijaita padotuskorkeuden yläpuolella. Vesihuoltolaitos määrittelee kiinteistölle padotuskorkeuden.

Pumppaamon suunnittelussa ja rakentamisessa on otettava huomioon, että pumppaamon on oltava tiivis eikä se saa aiheuttaa hajuhaittoja. Pumppaamo on myös suunniteltava niin, että huolto ja tarkastus voidaan helposti tehdä. Jos pumppaamo palvelee useampia tiloja, on pumppaamo varustettava käyttöhäiriön ilmaisimella."

Asetusluonnos toteaa:

"27 §

Jätevesien pumppaamo

Jos rakennuksen viemäripisteistä ei voida johtaa jätevettä pois painovoimaisesti vietto-viemärillä, on jätevedet pumpattava. Pumppaamon on oltava vesitiivis eikä se saa aiheuttaa hajuhaittoja.

Useampia tiloja palvelevassa pumppaamossa on oltava käyttöhäiriöilmaisim. Pumppaamon on sijaittava sellaisessa paikassa, että se voidaan helposti tarkastaa ja huoltaa eivätkä jätevedet saa virrata takaisin pumppaamoon.

Jos viemäripiste ei voi sijaita padotuskorkeuden yläpuolella, jätevedet on pumpattava." **Vesilaitosyhdistys esittää lisäystä: "Vesihuoltolaitos määrittelee kiinteistölle padotuskorkeuden."**

28 § Viemärihajujen leviämisen estäminen

Asetusluonnoksen mukaan ”Jokaisessa viemäripisteessä on oltava puhdistettava vesilukko.” Vesilaitosyhdistys kommentoi: tämä tarkoittanee että nk. kuivakaivoja (lattiakaivo josta suora putki vesilukolliseen lattiakaivoon) ei voisi jatkossa käyttää esim. saunan viemäroinnissä.

31 § Viemäriin asentaminen maahan

Asetusluonnoksen mukaan ”Pohjavesialueella sijaitsevan viemäriin on oltava suojaputkessa.” Tämä vaikuttaa kohtuuttomalta vaatimukselta ja on etenkin viettoviemäreiden osalta kallis. Vesihuoltolaitoksen runkoviemäritkään eivät ole suojaputkessa, joten suojaputken liittämiseen ei ole paikkaa. Mikäli suojaputkikin liitettäisiin vesihuoltolaitoksen runkoviemäriin, viemäri tuulettuisi kiinteistöön, jos suojaputki ylettyisi sisälle saakka. Tonttviemäreissä on tarkastuskaivoja ja muita epäjatkuvuuskohtia ja näistä tulisi suojaputkea pitkin todennäköisesti ei toivottuja vuotoja jättevesiviemäriin.

33 § Jätevesilaitteiston erottimet

Asetusluonnoksen mukaan ”Öljyn- ja rasvanerottimissa on oltava täyttymisen ilmaiseva hälytysautomaattikka. Erottimien jälkeen olevassa viemäriputkessa on oltava näytteenottomahdollisuus.” Kommenttina Vesilaitosyhdistys toteaa: omakotitalojen autotalleihin vaadittavien öljyn- ja bensiininerotuskaivojen osalta tuntuu ylivoimaiselta vaatimukselta, etenkin kun näytteenottoa ei teollisuusjätevesisopimukset pois lukien tehdä.

Pykälään liittyy toinen kunnossapitoon liittyvä asia: asetuksessa tulisi olla selkeästi myös vaade erottimien säännöllisestä tyhjentämisestä, kunnossapidosta ja kirjanpitovelvollisuus. Pelkkä erotin ei takaa tulosta, jos sitä ei tyhjennetä tarvittaessa tai jos sen toimintaa ei seurata. Nyt asetuksessa ei ole tarkemmin kerrottu, koska erottimia tarvitaan. **Ainakin asetukseen liittyvässä muistiossa tätä olisi hyvä tarkentaa.**

Hulevesistä ja perustusten kuivatusvesistä

Asetusluonnoksessa ei käsitellä hulevesiä ja perustusten kuivatusvesiä yhtenä kokonaisuutena, kuten vesihuoltolaissa (lain 2 §2 momentti ja 3 §:n 7 kohta). Kumminkin on määritelty erikseen asetusluonnoksen 2 §:ssä. Hulevesiä ei saa asetusluonnoksen mukaan johtaa perustusten kuivatusvesien viemäriin, mutta perustusten kuivatusvedet voidaan johtaa hulevesiviemäriin (38 §) ja poikkeuksellisesti myös jätevesiviemäriin (25 §).

Vesihuoltolaissa ei käytetä sekaviemäroinnin tai sekaviemäriin käsitettä, vaan siinä säädetään jätevesiviemäristä, joka on mitoitettu myös huleveden poisjohtamiseen (17 d § 2 mom. 1 kohta). Asetuksen 2 §:ssä viitataan tältä osin ”sekaviemärintiin” ja ”viemärintijärjestelmään”.

Ilmeisesti 25 §:n laadinnassa on tulkittu vesihuoltolain 17 d §:ää siten, että vesihuoltolaitoksen lupa riittää huleveden ja perustusten kuivatusveden ”sekaviemärintiin”. Vesihuoltolain 17 d §:n mukaan huleveden ja perustusten kuivatusveden johtaminen jätevesiviemäriin on kielletty, ellei siihen ole jäljempänä samassa pykälässä esitettyjä syitä.

Alueella voi myös olla mahdollista käyttää muitakin keinoja, kuten imeyttää hulevedet kiinteistöllä tai johtaa ne kunnan järjestelmään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Niistä on sanottu jäljempänä asetuksen 35 ja 38 §:ssä. Niissä ei kuitenkaan viitata selvästi hulevesien ja perustusten kuivatusvesien johtamiseen kunnan hulevesijärjestelmään, mikä voi tulla kysymykseen sellaisilla alueilla, jotka ovat vesihuoltolaitoksen huleveden viemärintialueen ulkopuolella (maankäyttö- ja rakennuslain 103 f §).

Asetus koskee myös sellaisia kiinteistöjä, jotka ovat vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen tai huleveden viemärintialueen ulkopuolella. Asetuksessa tulisi viitata selvemmin myös johtamiseen kunnan hulevesijärjestelmään. Siinä on viitattu yksittäisiin asioihin, joista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa, mikä on myös hyvä, mutta silti olisi syytä tulla esiin maankäyttö- ja rakennuslain 103 f §:ssä tarkoitettu johtaminen.

Osmo Seppälä
toimitusjohtaja

Mika Rontu
apulaisjohtaja

Liite: Vesihuoltolaitoksen yleiset toimitusehdot (malli). Vesilaitosyhdistyksen
Julkaisusarja nro 62. Helsinki 2016.